

– Nizina Sandomierska: Puszcza Niepołomska, rez. „Lipówka” (DA55), 19 IV 2004 – 1 ex., na owocniku żółciaka siarkowego – *Laetiporus sulphureus* (BULL.) MURRILL, na dębie, leg. et coll. T. KLEJDYSZ, det. A. MAZUR.

Phymatura brevicollis można uznać za gatunek typowo leśny, ściśle związany z lasami o naturalnym (puszczańskim) charakterze, zamieszkujący lasy iglaste. Jest zoofagiem przebywającym na grzybach. Określany jako polypoprikol (KÖHLER 2000: *ibid.*) lub mycetofil (BOROWSKI 2006: Chrząszcze (Coleoptera) grzybów nadrzewnych – studium waloryzacyjne. Wyd. SGGW, Warszawa. 92 ss.).

Andrzej MAZUR, Kat. Ent. Leśnej Uniw. Przyr., Poznań
Tomasz KLEJDYSZ, Zakł. Entomol., Inst. Ochr. Roślin, Poznań

505. Nowe stanowisko *Gasterocercus depressirostris* (FABRICIUS, 1792) (Coleoptera: Curculionidae) w Polsce

New locality of *Gasterocercus depressirostris* (FABRICIUS, 1792) (Coleoptera: Curculionidae) in Poland

KEY WORDS: Coleoptera, Curculionidae, *Gasterocercus depressirostris*, new record, Poland.

Gasterocercus depressirostris (FABR.) (wyłobik dębowiec) jest gatunkiem leśnym. Podstawowy obszar jego występowania rozciąga się od Iranu do Kotliny Panońskiej (Niziny Węgierskiej). Poza tym występuje w Europie wyspowo. Nieliczne, rzadko rozmieszczone stanowiska wykazano w krajach śródziemnomorskich, w Europie Zachodniej (Niemcy, Francja) oraz w Europie Środkowej (Czechy, Polska, Białoruś). W Polsce i na Białorusi osiąga północną granicę swego zasięgu (MAZUR 2004: [W:] Polska Czerwona Księga Zwierząt – Bezkręgowce. Inst. Ochr. Przyr. PAN – Kraków, AR im. A. Cieszkowskiego – Poznań: 172-174).

Występuje w starych lasach liściastych z domieszką dębu i w lasach z drzewostanami dębowymi. Jego larwy rozwijają się pod korą pni starych, zamierających dębów. W Niemczech zaliczany jest do gatunków reliktowych, charakterystycznych dla pierwotnych lasów puszczańskich (FLECHTNER 2000: Nachr. entomol. Ver. Apollo, **20**, 3/4: 321-326).

W naszym kraju po raz pierwszy stwierdzono *Gasterocercus depressirostris* w połowie XIX; kolejne jego stwierdzenia pochodzą z początku XX wieku. Wykazano go w tamtym okresie w czterech miejscach na Dolnym Śląsku, w pobliżu Odry. Później nie był już znajdowany w tym regionie kraju. Kolejne stanowiska odkryto na Nizinie Mazowieckiej i w Górach Świętokrzyskich (BURAKOWSKI i in. 1995: Kat Fauny Pol., Warszawa, XXIII, **20**: 1-310). W ostatnich 50 latach znajdowany był w Polsce wyłącznie w Puszczy Białowieskiej (WANAT 1994: Pol. Pismo ent., **63**: 37-112).

W „Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt” został zaliczony do kategorii EN, jako gatunek o bardzo wysokim ryzyku wyginięcia (MAZUR 2004: *ibid.*).

W ostatnich latach odkryte zostało nowe stanowisko omawianego gatunku:
– Nizina Wielkopolsko-Kujawska (Południowa Wielkopolska), W ad Pogorzela (Nadleśnictwo Piaski, Leśnictwo Dobrapomoc, oddz. 325a) (UTM: XT44), 15 VII 2007 – 14 exx., leg. Z. WIERZBOWSKI.

Występowanie *Gasterocercus depressirostris* odkryte zostało w drzewostanie dębu szypułkowego w wieku 119 lat, gdzie znajdowany był zarówno pod korą leżących na ziemi całych pni dębów, jak i na pniach pociętych na odcinki i ułożonych w stopy (dęby wycięto z powodu ich usychania). Wyżłobik występował bardzo licznie i w różnych stadiach rozwojowych. Wiele osobników imagines znaleziono w kolebkach poczwarkowych. Okazy chrząszczy i żerowisk są w posiadaniu autora.

Panu dr Jarosławowi KANI z Zakładu Bioróżnorodności i Taksonomii Ewolucyjnej Uniwersytetu Wrocławskiego dziękuję za potwierdzenie poprawności oznaczenia gatunku.

Zbigniew WIERZBOWSKI, Zespół Ochr. Lasu, Łopuchówko

506. Nowe stanowiska mrówki *Camponotus truncatus* (SPINOLA, 1808) (Hymenoptera: Formicidae) we Wrocławiu i okolicach

New records of the ant *Camponotus truncatus* (SPINOLA, 1808) (Hymenoptera: Formicidae) in Wrocław and its surroundings

KEY WORDS: Hymenoptera, Formicidae, faunistics, ants, new records, Poland.

Camponotus truncatus (SPINOLA, 1808) został niedawno wykazany jako gatunek nowy dla fauny Polski (BOROWIEC 2007: Pol. Pismo ent., **76**: 41-45) z jednego stanowiska na wrocławskim osiedlu Świniary. Obecnie nie ulega wątpliwości, że jest on w Polsce szerzej rozmieszczony, jednak dotychczas ukazało się jedno tylko doniesienie o jego występowaniu dalej na północ, w Wielkopolsce w okolicach Rogalina (SUCHOCKA i in. 2008: Fragm. faun., **51** (1): 9-13). Poniżej przedstawiam nowe dane o rozmieszczeniu tego gatunku we Wrocławiu i na Dolnym Śląsku.

Objaśnienia skrótów: w – robotnica minor, s – żołnierz, g – królowa, m – samiec; LB – Lech BOROWIEC, MLB – Marek L. BOROWIEC, MP – Marta POPRAWSKA.

- Wrocław: Leśnica (UTM: XS36; 51°09'N 16°52'E), 25 V 2007 – 2w, 2s, 1g, leg. MLB, samotnie stojący dąb nieopodal brzegu rzeki Bystrzycy.
- Wrocław: Rędzin (XS37; 51°10'N 16°58'E), 10 IV 2009 – 15w, 1s, leg. LB et MLB, pojedynczo rosnące dęby.
- Wrocław: Karłowice (XS46; 51°08'N 17°04'E), 15 VI 2009 – 1w, leg. MLB, kampus uniwersytecki, pojedyncza robotnica furażująca na ziemi.
- Pruszwowice 8 km N ad Wrocław (XS47; 51°11'N 17°08'E), 25 V 2008 – 2w, leg. LB.
- Wrocław vic. (Wrocław → Trestno) (XS46; 51°05'N 17°08'E), 22 VI 2008 – 4w, leg. MLB et MP, dęby nad brzegiem Odry.
- Strupina SW ad Żmigród (XS29; 51°23'N 16°48'E), 26 VII 2008 – 4m, leg. MLB et MP.
- Szczodre NE ad Wrocław (XS57; 51°11'N 17°11'E), 2 VII 2008 – 5w, leg. LB.

Z moich obserwacji wynika, że gatunek ten preferuje drzewa, których pień jest dobrze nasłoneczniony, najczęściej stojące samotnie bądź na skraju zadrzewienia. We wsi Strupina cztery samce zostały zebrane po przylocie do światła; mimo poszukiwań, w okolicy nie udało się znaleźć robotnic omawianego gatunku.

Materiał dowodowy tego doniesienia opatrzony został zielonymi drukowanymi etykietami „VOU C.tru2008”. Wszystkie okazy znajdują się w mojej kolekcji.

Marek L. BOROWIEC, Wrocław